

VẤN ĐỀ DẠY VÀ HỌC TIẾNG ANH CHO TRẺ EM Ở MỘT SỐ TRƯỜNG MẦM NON HIỆN NAY

NGUYỄN THỊ BÍCH NGUYỆT*

Ngày nhận bài: 01/08/2017; ngày sửa chữa: 03/08/2017; ngày duyệt đăng: 05/08/2017.

Abstract: Teaching English for preschool children has been interested by whole society because many scientific studies have proven that learning English at early ages brings children many benefits. In addition, it comes from the practical needs of society and parents. However, quality of teaching English at kindergarten has not come up to expectation. In the article, author presents situation of teaching English for preschool children at some kindergartens and proposes some recommendations of requirements for kindergartens to improve quality of teaching English for preschool children.

Keywords: Teaching, learning, English, kindergartens.

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, trên thế giới và ngay cả ở Việt Nam đang có nhiều ý kiến khác nhau về việc học một thứ ngôn ngữ mới đối với một cá nhân. Tiếng Anh - ngôn ngữ được sử dụng rộng rãi ở 53 nước trên thế giới và đứng thứ 3 trong top 10 ngôn ngữ có nhiều người sử dụng nhất. Do đó, việc tạo một môi trường giáo dục tốt nhất cho trẻ em Việt Nam được tiếp xúc với tiếng Anh càng sớm càng tốt là một trong những vấn đề cấp thiết trong giai đoạn hội nhập hiện nay. Một trong các cơ sở có tổ chức các hoạt động để trẻ được sớm làm quen với tiếng Anh đang nhận được nhiều sự quan tâm nhất đó là hệ thống các trường mầm non (TMN). Tuy nhiên, trên thực tế, không phải bất cứ bậc phụ huynh, các nhà quản lí giáo dục cũng như các giáo viên (GV) mầm non nào cũng có những hiểu biết tường tận vấn đề này. Do đó, vấn đề dạy học tiếng Anh cho trẻ mầm non vẫn đang là một trong những nội dung thu hút được sự chú ý của nhiều người.

2. Nguyên nhân, cơ sở khoa học và thực tiễn việc dạy học tiếng Anh ở một số TMN hiện nay

2.1. Tại sao nên khuyến khích trẻ mầm non học tiếng Anh? Các nghiên cứu của Đại học Havard xác nhận rằng: sự sáng tạo, kĩ năng tư duy phê phán và sự linh hoạt của trí tuệ được nâng cao đáng kể nếu trẻ học ngôn ngữ thứ hai ở độ tuổi nhỏ. Những năm học mầm non, đặc biệt là ba năm đầu đời, được coi là giai đoạn quan trọng trong cuộc đời của một đứa trẻ. Điều này có nghĩa là trẻ em có khả năng tự học trong suốt 3-4 năm đầu đời. Sử dụng khả năng tự học luôn được khuyến khích bởi vì khi học trẻ sẽ luôn trong trạng thái tìm tòi, nghiên cứu. Do đó, việc học một ngôn ngữ thứ hai như tiếng Anh sẽ dễ dàng như việc học thứ ngôn ngữ đầu tiên. Nó có vẻ như là một gánh nặng lớn, nhưng trên thực tế không phải thế.

Các nghiên cứu cũng đã chứng minh khi trẻ em học tiếng Anh - là một ngôn ngữ mới trẻ sẽ có nhiều ý tưởng hơn, tư duy tốt hơn và linh hoạt hơn trong suy nghĩ. Bên cạnh đó, trẻ em có độ nhạy cảm lớn hơn đối với ngôn ngữ và tai nghe sẽ tốt hơn. Học tiếng Anh cải thiện sự hiểu biết của trẻ về ngôn ngữ mẹ đẻ của mình. Đặc biệt, nó mở ra cánh cửa cho các nền văn hoá khác và giúp trẻ hiểu và đánh giá cao về văn hóa cũng như con người từ các nước khác có sử dụng tiếng Anh.

2.2. Thời điểm nào là tốt nhất để dạy trẻ mầm non học tiếng Anh? Các nghiên cứu khoa học đã chứng minh rằng trẻ bắt đầu học tiếng Anh càng sớm thì càng tốt vì nhiều lí do khác nhau. Một số nhà nghiên cứu cho rằng kĩ năng thu thập tiếng Anh đạt cao điểm ở giai đoạn từ 0-12 tháng. Có quan điểm lại cho rằng "thời điểm vàng" để bắt đầu dạy tiếng Anh cho trẻ là từ 3-4 tuổi hay trước 6 hoặc 7 tuổi. Cũng có những người nói "cửa sổ" này kéo dài qua tuổi dậy thì 13-15 tuổi.

Bàn về vấn đề dạy trẻ học sớm, tác giả Phùng Đức Toàn với tác phẩm **Phương án 0 tuổi** cho rằng giai đoạn từ sơ sinh đến khi 6 tuổi là thời kì học chữ lí tưởng nhất. Với quan điểm trên, ông đưa ra phương pháp học chữ qua trò chơi và khẳng định cần có sự đầu tư trong việc tổ chức môi trường ngôn ngữ, môi trường sống của trẻ [1]. Mặc dù có nhiều ý kiến khác nhau nhưng đa số các ý kiến đều đồng ý rằng sẽ rất khó khăn cho một đứa trẻ học một ngôn ngữ mới sau tuổi dậy thì.

Bên cạnh đó, những nghiên cứu cũng cho thấy mỗi đứa trẻ được sinh ra có khả năng bắt chước âm thanh của bất kì ngôn ngữ nào. Nhưng đến khi đứa trẻ được 10 tháng tuổi thì chúng bắt đầu thu hẹp phạm vi âm thanh cho những thứ mà nó nghe được ở xung quanh. Vì vậy, nếu muốn cho trẻ em học một ngôn

* Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh

ngữ mới, tốt nhất nên giới thiệu ngôn ngữ này ở năm đầu tiên trong cuộc đời của trẻ. Người lớn thường cố học ngôn ngữ một cách ngẫu nhiên, tuy nhiên, khi ta đắm chìm vào ngôn ngữ như trẻ em, thông qua chơi đùa và khám phá như trẻ em, chúng ta có thể học một ngôn ngữ mới một cách nhanh chóng và dễ dàng. Trẻ em lớn lên trong môi trường ngôn ngữ tích cực sẽ nói được ít nhất 2.000 từ cơ bản trước khi chúng được bốn tuổi. Đơn giản chỉ cần quan sát cách trẻ học cách nói chuyện chúng tỏ rằng chúng là những người học tự nhiên. “Trong 6 tháng đầu đời, trẻ sơ sinh nói chuyện với 70 âm thanh tạo nên tất cả các ngôn ngữ trên thế giới. Sau đó chúng sẽ học cách sử dụng chỉ những âm thanh và từ mà chúng nhận được từ môi trường xung quanh chúng, quan trọng nhất là từ cha mẹ và người chăm sóc. Não của một đứa trẻ sẽ từ bỏ khả năng nói bằng ngôn ngữ mà chúng không nghe” [2].

Ronald Kotulak, tác giả của cuốn **Inside the Brain** cho biết: “Trong giai đoạn này, đặc biệt là trong ba năm đầu đời, các nền tảng cho tư duy, ngôn ngữ, thị lực, thái độ, năng khiếu và các đặc điểm khác được đặt ra” [2]. Do đó, sẽ là rất lãng phí không sử dụng khả năng tự nhiên của đứa trẻ để học trong những năm quan trọng nhất vì khi học ngôn ngữ thứ hai dễ dàng như học đầu tiên.” Khoảng 50% khả năng học tập được phát triển trong những năm đầu đời và thêm 30% khi trẻ năm tuổi, chương trình phát triển thời thơ ấu có cơ hội khuyến khích học tập và phát triển sớm. Tuy nhiên, điều này không có nghĩa là từ 50-80% trí thông minh, trí tuệ hay trí thức của một người được hình thành trong thời thơ ấu. Nó chỉ đơn giản có nghĩa là trong những năm đầu tiên của cuộc đời, trẻ em hình thành con đường học tập chính trong não” [3].

2.3. Thực tiễn hoạt động cho trẻ làm quen với tiếng Anh ở một số TMN hiện nay. Vài năm gần đây, không ít TMN tổ chức cho trẻ làm quen với tiếng Anh - ngôn ngữ được xem là phổ biến và thông dụng hiện nay. Tuy nhiên, việc dạy và học tiếng Anh ở các TMN đã thực sự hiệu quả hay chưa là vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu, tổng kết, đánh giá. Việc tổ chức cho trẻ mầm non làm quen với tiếng Anh có những thuận lợi như: xuất phát từ sự hứng thú của trẻ khi được làm quen với tiếng Anh, từ nhu cầu nhu cầu của phụ huynh học sinh, sự quan tâm triển khai thực hiện của các cơ sở giáo dục mầm non... Tuy nhiên, việc dạy và học tiếng Anh trong các cơ sở giáo dục mầm non đều là tự phát và đang được áp dụng trong các TMN như một môn học ngoại khóa, tương tự các môn năng khiếu. Các trường chỉ cho trẻ làm quen với tiếng Anh khi phụ huynh có nhu cầu. Tổ mầm non, các phòng giáo dục quận, huyện và ban

giám hiệu các trường chưa thực hiện việc kiểm tra, theo dõi thường xuyên. Do đó, bên cạnh những thuận lợi, việc làm này đang bộc lộ những hạn chế, bất cập, đó là:

- *Thứ nhất*, đội ngũ GV tham gia dạy tiếng Anh cho trẻ mầm non tại các trường đều được mời từ các trung tâm ngoại ngữ nên họ hoặc là GV người Việt chuyên Anh hoặc GV người nước ngoài. Những người này đa số chưa có chứng chỉ về sư phạm mầm non. Do đó, thực tế đáng buồn là GV có kiến thức ngành mầm non thì hạn chế về vốn tiếng Anh mà GV tiếng Anh được hợp đồng để dạy trẻ thì lại không được đào tạo để có chuyên môn về mầm non.

- *Thứ hai*, một số TMN cơ sở vật chất không đảm bảo: phòng học quá chật hẹp, không có các thiết bị hỗ trợ giảng dạy, đồ dùng học liệu còn quá sơ sài...

- *Thứ ba*, cũng xuất phát từ nhu cầu của phụ huynh học sinh nên số lượng trẻ học tiếng Anh trong 1 lớp quá đông (30 trẻ/lớp). Vì vậy, chất lượng học tập không hiệu quả.

- *Thứ tư*, hình thức tổ chức, nội dung dạy học đôi lúc chưa phù hợp với đặc điểm và khả năng của trẻ, đó là: “học mà chơi, chơi mà học”, tuy nhiên, GV lại lên lớp dạy giống như dạy học sinh tiểu học nên dễ gây nhàm chán, không hứng thú ở trẻ.

- *Thứ năm*, hiện nay chưa có văn bản chính thức quy định trong chương trình giáo dục mầm non về lứa tuổi, nội dung cho trẻ làm quen với tiếng Anh mà đa số đã và đang áp dụng chương trình của nước ngoài nên các cơ quan quản lí gặp khó khăn trong việc kiểm tra, đánh giá chất lượng thực hiện các chương trình dạy học này.

3. Một số yêu cầu nhằm nâng cao chất lượng cho trẻ làm quen với tiếng Anh ở TMN hiện nay

Xuất phát từ thực tiễn trên, theo chúng tôi, để nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho trẻ tại các TMN cần:

- *Về đội ngũ GV*: Các cơ sở mầm non cần tuyển chọn những GV được đào tạo chuẩn theo quy định, vì như vậy mới có kiến thức và kĩ năng sư phạm mầm non vừa đảm bảo kiến thức về ngoại ngữ. Như vậy quá trình dạy tiếng Anh cho trẻ mầm non mới thật sự hiệu quả. Trong trường hợp thiếu GV, nếu thuê GV dạy hợp đồng tại các trung tâm ngoại ngữ thì nhất thiết phải yêu cầu có chứng chỉ nghiệp vụ sư phạm mầm non.

- *Về phương pháp, hình thức tổ chức*: Đặc điểm việc học của trẻ mầm non là “học mà chơi, chơi mà học”, tuy nhiên, một số GV dạy tiếng Anh ở một số TMN hiện nay vẫn đang “dạy” nhiều hơn là cho trẻ được tham gia các hoạt động, để thông qua các hoạt động đó trẻ tự tiếp nhận các kiến thức cần thiết. Do đó, việc thiết kế nội

(Xem tiếp trang 224)

đếm sẽ từ trái qua phải và đi theo hình chữ U nằm ngang cho đến cuối lớp. Để tăng sự hấp dẫn, GV nên chỉ vào một SV bất kì và đọc một số bất kì để SV bên cạnh đọc con số tiếp theo. SV nào đọc nhầm lần hoặc quá chậm sẽ bị phạt. Cứ như vậy tiếp tục cho đến khi bắt được đủ số lượng người bị phạt.

Lưu ý: SV thuộc lòng số tiếp theo như: 19 = nineteen = dayteen; 23 = twenty - three = twenty - dad; 25 = twenty - five = twenty - sleep; 29 = twenty - nine = twenty - day; 33 = thirty - three = thirty - dad; 35 = thirty - five = thirty - sleep; 39 = thirty - nine = thirty - day.

- Lượt đầu đọc chậm sau đó rồi tăng dần lên để tạo không khí sôi động. Đọc đến khoảng 40 nên trở lại từ đầu ở một vị trí bất kì để tránh cho SV chuẩn bị tinh thần học thuộc số; những người chơi đọc nhầm, đọc sai, đọc khi chưa đến lượt đều bị phạt.

3.5. Trò chơi: Magic ball: Mục đích: rèn luyện phản xạ tốt, rèn tính tự tin, luyện khả năng nhớ từ vựng, củng cố nội dung bài học; **Số lượng:** cả lớp; **Thời gian:** 10-15 phút.

Cách chơi: GV sẽ chuẩn bị một quả bóng, sau đó GV sẽ ném quả bóng xuống chỗ SV. Nhiệm vụ của SV là phải chuyền bóng cho SV khác. Trong lúc SV chuyền bóng thì GV đếm từ 1 đến 10 hoặc 1-5, khi GV đếm đến 10 ai đang giữ bóng sẽ phải trả lời câu hỏi được GV chuẩn bị từ trước. Câu hỏi có thể là đồ vui, kiến thức phổ thông hay liên quan đến bài vừa mới học.

4. Kết luận

Vấn đề tích cực hóa học tập của SV trong dạy-học tiếng Anh có tầm quan trọng đặc biệt, việc làm này có tác dụng thúc đẩy sự phát triển trí tuệ cho SV, kích thích tư duy của các em, nâng cao hứng thú học tiếng Anh. Trong số những biện pháp dạy học tích cực hóa, sử dụng TCNN được xem là một trong những kĩ thuật dạy học hiệu quả, nhằm tạo ra quá trình tương tác, thu hút, động viên SV tham gia hợp tác để nâng cao tính chủ thể và tự giác, tạo cơ hội cho các em thực hành vận dụng những kiến thức đã học để góp phần nâng cao chất lượng dạy - học tiếng Anh. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Lee - W.R. (1979). *Language teaching Games and Contest*. Oxford University Press.
- [2] Wright, A - Bucky, M. (1986). *Games for Language Learning*. Cambridge University Press.
- [3] Rixon - S. (1981). *How to use Games in Language Teaching*. Macmillan Education.
- [4] David - K. - Hollowell, J. (1989). *Inventing and Playing Games in the English Classroom*. Oxford University Press.
- [5] Lewis - Gordon - Bedson, Gunther. (1999). *Games for Children*. Oxford University Press.
- [6] Rixon - S. (1988). *How to use Games in Language Teaching*. Illustrations Macmillan Publishers Ltd, Hong Kong.

Vấn đề dạy và học...

(Tiếp theo trang 217)

dụng dạy tiếng Anh cần bám sát đặc điểm tâm, sinh lí của trẻ. Cần thiết kế những trò chơi vui nhộn, để qua đó trẻ “chơi mà học”, tránh sự nhàm chán cho trẻ.

- Về phương pháp tiếp cận ngôn ngữ thứ hai ở TMN: nên lồng ghép vào các hoạt động đa dạng trong chế độ sinh hoạt hàng ngày của trẻ ở trường. Trẻ được phát triển ngôn ngữ tiếng Anh thông qua các hoạt động hát, nhạc, đọc thơ, nghe kể chuyện, chơi trò chơi, đóng kịch... Thường xuyên sử dụng các sách truyện tiếng anh cho trẻ em, bảng chữ cái, một số sử dụng phần mềm như Learning Media, Sunshine, Magic box... để hỗ trợ GV trong việc cho trẻ làm quen với tiếng Anh.

- Về cơ sở vật chất: Đối với trẻ lứa tuổi mầm non, bên cạnh tư duy trực quan hành động thì tư duy trực quan hình ảnh chiếm ưu thế. Do đó, không được dạy “chay” khi cho trẻ học tiếng Anh. Việc đầu tư về cơ sở vật chất như: Phòng học rộng rãi, đủ ánh sáng, có một số các thiết bị hiện đại cần thiết như ti vi, Internet, tranh lô tô về nhiều chủ đề khác nhau, một số phần mềm hỗ trợ tiếng Anh... là những yếu tố không thể thiếu góp phần nâng cao hiệu quả quá trình dạy học.

4. Kết luận

Các nghiên cứu khoa học đều khẳng định rằng trẻ nên được học tiếng Anh càng sớm càng tốt, nhất là từ lứa tuổi mầm non. Tuy nhiên, học như thế nào, phương pháp, hình thức tổ chức ra sao để phù hợp nhất với mỗi trẻ và mỗi địa phương khác nhau là một trong những vấn đề cần được quan tâm nhiều hơn nữa. Để giúp trẻ học tiếng Anh một cách hiệu quả, đòi hỏi mỗi cơ sở mầm non phải có những chương trình nghiên cứu cụ thể và hợp lí, không nên áp dụng chương trình sẵn có của nước ngoài một cách khô cứng, máy móc, cần kết hợp một cách linh hoạt các phương pháp trong quá trình dạy học, đặc biệt là phải tuân thủ nguyên tắc “*học mà chơi, chơi mà học*” khi tổ chức dạy học cho trẻ. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Phùng Đức Toàn - Long Khởi Chí (1999). *Phương án 0 tuổi*. NXB Lao động.
- [2] Kotulak - R. (1996). *Inside the Brain*. Andrews and McMeel.
- [3] Bloom - B.S. (1964). *Stability and Change in Human Characteristics*. New York: Wiley.
- [4] http://www.earlychildhoodnews.com/earlychildhood/article_view.aspx?ArticleID=60
- [5] <https://www.britishcouncil.vn/en/about/press/newsletter-articles/what-age-should-our-kids-start-learning-a-foreign-language>
- [6] <http://www.parent.co/the-best-age-for-kids-to-learn-a-second-language/>
- [7] <https://www.noodle.com/articles/5-ways-to-teach-your-kid-a-second-language-at-home>